

інтелектуальні та ін.), які можуть бути використані для інвестування в різні галузі економіки, включаючи вкладення коштів на розвиток власної матеріально-технічної бази.

Виходячи з позицій довгострокового економічного й соціального розвитку України, проблема науково обґрунтованої інвестиційної політики набуває важливого значення.

Інвестиційна політика має безпосередньо впливати на інвестиційний процес через пріоритетні напрями, розробку механізму залучення інвестицій на ці напрями. Питання розробки державної інвестиційної політики є ключовим, оскільки воно пов'язано з вирішенням проблем подолання економічної кризи, а дослідження сучасних особливостей інвестиційної діяльності різних господарюючих суб'єктів виступає одним з провідних напрямів розвитку сучасної науки.

Залучення і акумуляція всіх видів інвестиційних ресурсів дуже важливі для держави, оскільки від цього залежить не тільки економічне, а й політичне майбутнє. Тому найбільш актуальними для України є проблеми масштабів ресурсів і структури інвестиційної діяльності. Саме завдяки їх успішному впровадженню можна не тільки досягти короткострокового економічного успіху, а й закласти основу для формування позитивних довгострокових тенденцій розвитку національної економіки.

СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

***БОНДАРЧУК Н.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
РАДА ПО ВИВЧЕННЮ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ УКРАЇНИ
НАН УКРАЇНИ***

Одним з найбільш дієвих механізмів державного впливу на забезпечення інноваційної перебудови структури економіки є законодавче стимулювання інноваційної діяльності на всіх її етапах і створення нормативно-правового середовища, найбільш сприятливого для високотехнологічних галузей виробництва, становлення та розвитку специфічної інфраструктури інноваційної діяльності.

В Україні формування нормативно-правової бази наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності незавершене і позбавлене

системного підходу, що підтверджує відсутність цілеспрямованої, послідовної державної політики у цих сферах і стримує створення інноваційної інфраструктури.

За підрахунками, законодавство, що стосується інноваційної діяльності, налічує 13 законодавчих актів, понад 50 нормативно-правових актів Уряду, близько 100 різноманітних відомчих документів.

Вихідні правові передумови державної інноваційної політики закладено в Конституції України. Крім Конституції України, норми щодо інноваційної діяльності містяться в багатьох актах різних галузей законодавства. Їх умовно можливо поділити на дві групи.

До першої групи належать акти законодавства, які визначають засади державної політики у сфері інноваційної діяльності. Законодавче забезпечення цієї сфери діяльності в Україні започатковано Законом України “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”.

До другої групи законодавчих актів належать такі, за якими інновації, науково-технічна й інноваційна діяльність є лише складником процесів функціонування соціально-економічних проблем країни.

Водночас, нормативно-правова база інноваційної діяльності є фрагментарною, суперечливою і неповною мірою відповідає засадам економіки, “що ґрунтується на знаннях”. До цього часу відсутні: достатня ефективність захисту прав інтелектуальної власності; не створені правові умови для функціонування венчурного капіталу як ринкового інституту; процедури створення окремих суб’єктів інноваційної діяльності безпідставно ускладнені.

Недосконалість правової бази посилює практика “призупинення” окремих статей чинних законів, що стосуються наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, законодавчими або ж підзаконними актами

Усе це зумовлює нестабільність законодавчого поля, призводить до відчутних втрат Державного бюджету (отже - суспільної інноваційної діяльності), не створює належних стимулів для інноваційної діяльності і не сприяє нарощуванню інвестицій в інноваційний процес і високотехнологічні виробництва. Недостатність нормативно-правового забезпечення супроводжується і недостатньою інфраструктурою інноваційної діяльності, яка представлена в Україні лише окремими типами інноваційних інститутів.

Водночас, некоректно зводити причини недостатнього розвитку

інноваційних інститутів лише до недостатнього нормативно-правового унормування їх діяльності. Причини є значно глибшими і полягають у загальній нерозвиненості ринкового середовища в Україні. Так, венчурний бізнес неможливий без розвинутого фондового ринку, оскільки венчурне фінансування спрямоване не на отримання певного відсотка на вкладений капітал, а на збільшення ринкової вартості венчурних компаній, де венчурний інвестор стає співвласником. Належне функціонування інноваційних інститутів не може бути забезпечене і без відповідного розвитку банківської системи, страхового ринку, пенсійних фондів тощо.

Життя показало, що для жодного з численних урядів нашої держави, визначені Верховною Радою України пріоритетні напрями, насправді, пріоритетами не були. Визначені законом пріоритетні напрями розвитку науки і техніки жодним з урядів нашої держави не сприймалися як пріоритети своєї діяльності в кращому випадку вони позиціонувалися як деяка внутрішня справа Міністерства науки і технологій, потім як один із не дуже істотних напрямів діяльності Міністерства освіти і науки України.

У кінцевому підсумку ми прийшли й до того, що Україна сьогодні - єдина країна Європи, в якій ніяк не стимулюються інвестиції в наукові дослідження та розробки, практично відсутній вплив держави на інноваційні процеси в економіці, внаслідок недостатньої підтримки держави продовжується деградація наукового потенціалу. Без вирішення цих проблем всі заклики про переведення економіки на інноваційний шлях розвитку будуть залишатися порожніми деклараціями, пустими розмовами.

Отже, в умовах нерозвиненості ринкового середовища в Україні складається структурна та функціональна неповнота інноваційної інфраструктури. Її повноцінний розвиток можливий лише в загальному контексті стимулювання ринкового середовища, створення сприятливих умов для розвитку ринкових інституцій, впровадження конкурентних засад у вітчизняну економіку.

З метою формування цілеспрямованої, послідовної державної інноваційної політики необхідним є забезпечення структурної повноти, комплексності і системності нормативно-правової і законодавчої бази інноваційного розвитку України.

Серед важливих державних заходів формування і реалізації ефективної інноваційної політики в Україні чільне місце відводиться створенню нового механізму визначення науково-технологічних та інноваційних пріоритетів.